

ТАҚРИЗИ ИЛМӢ

ба автореферати диссертатсияи Қурбонова Руқия Атоевна оид ба мавзуи «Ташаккули институти Пешвои миллат дар системаи идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсатшиносӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 – Институтҳои сиёсӣ, равандҳо ва технологияҳо

Аз нигоҳи муҳтаво ва мазмун автореферати диссертатсияи Қурбонова Руқия Атоевна, бо назардошти талаботи муқарраргардида, мукамал ва ба таври зарурӣ мураттаб гардида, ҳам аз ҷиҳати сохтор ва ҳам аз нуқтаи назари муҳтаво бо сифати баланди илмӣ таҳия шудааст.

Ин таҳқиқот, ки бо мавзуи ташаккули институти Пешвои миллат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон робита дорад, дар доираи илмҳои сиёсатшиносӣ ва тадқиқи рукнҳои сиёсӣ ҷойи муҳимро ишғол карда метавонад ва, бо дарназардошти вазъи муосири сиёсии кишвар, инчунин таҳаввулоти ҷаҳонӣ, аҳамияти баланди назариявӣ ва амалии худро дорост.

Мубрамияти мавзӯ

Мавзуи таҳқиқот, ки ташаккули институти Пешвои миллатро дар низоми идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор медиҳад, дорои аҳамияти баланд аст.

Ҳалли масъалаҳои ташаккули институтҳои сиёсии миллӣ ва барқарорсозии шаклҳои муассири раҳбарии давлат, махсусан дар шароити пас аз пош хӯрдани Иттиҳоди Шуравӣ ва ҷангҳои дохилӣ, яке аз масъалаҳои калидӣ ба шумор меравад. Дар ин раванд омӯзиши таҳаввулоти институти Пешвои миллат, ҳамчун як падидаи нодир ва хос, дар таърихи сиёсии Тоҷикистони муосир аҳамияти махсус дорад.

Институти Пешвои миллат, ки дар пасманзари сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон шакл гирифта, дорои хусусиятҳои миллӣ, таърихӣ ва иҷтимоӣ фарҳангӣ мебошад, на танҳо як феномени сиёсӣ, балки як падидаи калидӣ дар устувории давлат ва барқарорсозии ваҳдати миллӣ маҳсуб мешавад.

Аҳамияти мавзӯро инчунин зарурати таҳқиқи таъсири Пешвои миллат ба равандҳои демократӣ, ташаккули ҷомеаи шахрвандӣ ва низоми идоракунии давлатӣ дар Тоҷикистон таъкид мекунад. Аз ин ру мавзӯ на

танҳо барои илм, балки барои амалияи идоракуни ва сиёсати давлатӣ низ аҳамият дорад.

Навовариҳои илмӣ

Дар ин таҳқиқоти диссертатсионӣ докталаб аввалин бор кӯшиши фарогири таҳлили назариявӣ, методологӣ ва амалиро дар робита ба фароянди ташаккули институти Пешвои миллат дар Тоҷикистони муосир анҷом додааст.

Докталаб асосҳои назариявӣ ва методологии ташаккули ин институтро бо истифода аз методҳои таърихӣ, муқоисавӣ, системавӣ ва функсионалӣ таҳлил намуда, муносибатҳо ва вимоҳҳои ин институтро дар муносибат бо дигар шаклҳои раҳбарии сиёсӣ ба таври возеҳ нишон додааст.

Яке аз нуқтаҳои навоваронаи кори мазкур, ки барои илмҳои сиёсатшиносӣ дар Тоҷикистон муҳим аст, баррасии раванди легитиматсия ва эҳтироми беназири мардум ба Пешвои миллат мебошад. Ин мавзӯ дар доираи таҳқиқоти муосири сиёсати давлатӣ ва институти раҳбарӣ барои омӯзиши таҷрибаи Тоҷикистони муосир арзиши назаррас дорад.

Ҳамчунин дар диссертатсияи докталаб масъалаи ҳамкорӣ ва таъсири институти Пешвои миллат ба дигар ниҳодҳои демократӣ ва ҷараёнҳои ҷомеаи шахрвандӣ бо асосноксозии илмӣ таҳлил шудааст, ки ин барои таҳқиқи арсаи идоракунии давлатии муосир аҳамияти воқеии амалӣ дорад.

Сохтор ва мундариҷа

Автореферати диссертатсия ва ҳуди диссертатсия дорои сохтори мураббӣ ва мантиқӣ мебошанд. Онон аз сарсухан, ду боби таҳлилии жарфбинона, ҳар боб аз зербобҳо, хулоса ва пешниҳодоти муфид иборатанд.

Муаллиф дар “Сарсухан” ҳадаф, масъалаҳои таҳқиқот ва аҳамияти мавзӯро равшан мекунад. Дар боби аввал масъалаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи институти Пешвои миллат дар заминаи таҷрибаи ҷаҳонӣ ва шароити кунунии Тоҷикистон баррасӣ мешаванд.

Дар боби дуюм равандҳои ташаккул ва фаъолияти ин институт дар контексти сиёсати дохилӣ ва хориҷии давлат таҳлил гардида, натиҷаҳои илмӣ ва пешниҳодоти амалӣ ироа шудаанд.

Ин сохтор барои фаҳмиши амиқи мавзӯ ва мутобиқат ба талаботи илмӣ хеле мувофиқ аст.

Методологияи таҳқиқот

Муаллиф методҳои гуногуни илмӣ, аз ҷумла таҳлили таърихӣ, муқоисавӣ, системавӣ ва сохторию функсионалӣ, истифода бурда, таҳқиқоти худро дар пояи илмии баланд ва бо истифода аз мантиқи қавии илмӣ ба роҳ мондааст.

Истифодаи ин усулҳо имконият додааст, ки на танҳо хусусиятҳои назариявии институти Пешвои миллат, балки таъсири онро ба равандҳои сиёсӣ ва иҷтимоӣ низ бо дақиқӣ ва таҳлилҳои муфасссал арзёбӣ кунад.

Ҳамчунин муҳаққиқ тавонистааст, ки дар рисолаи диссертатсионии худ маълумоти муътамад ва манбаҳои гуногунро муттаҳид сохта, ҷиҳати тасдиқи хулосаҳо ва пешниҳоди маслиҳатҳои амалӣ истифода намояд.

Аҳамияти амалӣ

Рисолаи мазкур дорои аҳамияти баланди амалӣ мебошад ва метавонад ҳамчун манбаи асосӣ барои коршиносон, донишҷӯён ва мутахассисони соҳаи сиёсатшиносӣ ва бахши идоракунии давлатӣ хизмат кунад.

Натиҷаҳои таҳқиқот барои таҳия ва такмили барномаҳои таълимӣ дар бахши «Сарваршиносӣ», «Сиёсатшиносӣ», инчунин дар барномаҳои омодаسازی кадрҳо барои низоми идоракунии давлатӣ истифода бурда шаванд.

Пешниҳодҳои муаллиф барои татбиқи амалӣ дар равандҳои идоракунии давлатӣ ва сиёсати давлатии кишвар, инчунин барои рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва демократия дар Тоҷикистони муосир самарабахш мебошанд.

Дар маҷмӯъ кори илмии диссертатсионии Қурбонова Руқия Атоевна барои такмили равандҳои сиёсӣ ва арсаи идоракунии давлатӣ нақши назаррас дошта метавонад.

Хулоса

Автореферати диссертатсияи Қурбонова Руқия Атоевна намунаи кори илмӣ мебошад, ки бо усули мукамал ва методологияи устувор таҳия гардида, мавзуи муҳими ташаккули институти Пешвои миллатро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври муфасссалу амиқ баррасӣ кардааст.

Таҳқиқот, бо назардошти аҳамияти назариявӣ ва амалии мавзӯ, инчунин бо дарназардошти таҳаввулоти сиёсӣ ва иҷтимоии имрӯзаи Тоҷикистон, як саҳми арзанда ба рушди илмҳои сиёсӣ ва бахши идоракунии давлатӣ мебошад.

Дар баробари ин доғалаб тавонистааст, ки масъалаҳои мураккаби ташаккули институти Пешвои миллатро бо диққати махсус ва таҳлилҳои

дақиқ матраҳ намояд, ки ин барои омӯзиши минбаъда ва татбиқи назариявӣ ва амалӣ аҳамияти махсус дорад.

Пешниҳодҳо

Бо назардошти натиҷаҳои таҳқиқот, тавсия дода мешавад, ки барои таҳкими институтҳои сиёсии миллӣ ва рушди равандҳои демократӣ дар Тоҷикистон чораҳои зерин андешида шаванд:

Тақвияти заминаҳои ҳуқуқӣ ва институтсионалии Пешвои миллат бо назардошти таҷрибаи байналмилалӣ;

Барномаи махсуси таълимӣ барои омӯзиши равандҳои идоракунии давлатӣ таҳти руҳияи миллӣ ва демократӣ;

Фаъолият дар самти баланд бардоштани сатҳи маърифати сиёсӣ ва шахрвандии аҳоли;

Ҷорӣ намудани таҷрибаҳои муосири идоракунӣ ва сиёсати давлатии намунавӣ дар сохторҳои давлатӣ;

Пешбурди тадқиқоти минбаъда оид ба таъсири институти «Пешвои миллат» ба рушди устувори ҷамъиятӣ ва суботи сиёсӣ.

Хулосаи ниҳой

Диссертатсияи номзоди Қурбонова Руқия Атоевна дар мавзӯи ташаккули институти Пешвои миллат дар системаи идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон боиси ифтихор ва қобили таҳсини баланди илмӣ буда, барои рушди минбаъдаи илмҳои сиёсӣ ва тақмили низоми идоракунии давлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳми арзанда мебошад.

Бар асоси натиҷаҳои таҳқиқот, довталаб, бидуни шак, сазовори гирифтани дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсатшиносӣ, бар тибқи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ, мебошад.

Муқарризи илмӣ:

Доктори илмҳои таърих, мудири шуъбаи ИДМ-и

Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои

Осиё ва Аврупои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

Сайидзода Зафар Шералӣ

тути омӯзиши

“Асолати имзои Сайидзода З.Ш. – ро тасдиқ менамоям.”

Нозири калони кадрҳои Институти омӯзиши

масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои

Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

О. Бекова

29.08.2025